

Notat – Analyse af omkostninger ved arbejdsulykker i landbruget

Dato: 1. februar 2018

Hvad koster en arbejdsulykke

Notatet er lavet i projekt 3966 – AP2 om Personlige og økonomiske konsekvenser af arbejdsulykker i landbruget.

Helhedsperspektiv – omkostninger ved arbejdsulykker

Projektets fokus på arbejdsulykker er tredelt:

- Samlede omkostninger i forbindelse med arbejdsulykker i landbruget (arbejdsgiver, stat)
- Omkostninger ved arbejdsulykker på bedriftsniveau/virksomhedsniveau
- Personlige konsekvenser for tilskadekomne – fortællinger fra skadelidte landmænd/medarbejder i landbruget.

Der er en række omkostninger for tilskadekomne, arbejdsgivere, staten og samfundet forbundet med arbejdsulykker. Eksempler på omkostninger er f.eks. tabt indkomst for den skadelidte, lønudbetaling for arbejdsgiveren til sygemeldte, for staten er det f.eks. udgifter til behandling, tabte skatteindtægter og sygedagpengeudbetalinger og for samfundet som helhed er det f.eks. tabt produktion. Nedenfor er listet nogle af de største omkostninger, som kan forekomme i forbindelse med en arbejdsulykke:

Omkostninger for den tilskadekomne: • Indkomsttab • Udgifter til medicin • Egenbetaling for behandling • Værdi af tabt livskvalitet	Omkostninger for arbejdsgiver: • Løn under sygdom • Produktionstab • Rekruttering og oplæring • Forsikringspræmier
Omkostninger for staten: • Overførselsindkomster (fx sygedagpenge, førtidspension mv.) • Tabt skatteindtægt • Behandling i sundhedssystemet og rehabilitering	Omkostninger for samfundet: • Produktionstab • Værdi af mistet liv / værdi af mistede produktive leveår • Sundhedsvæsen • Administrative og juridiske processer

I denne del af projektet er fokus udelukkende på de dele, der vedrører:

- Arbejdsgiverens omkostninger i forbindelse med arbejdsulykker (lønomkostninger, omkostninger til obligatorisk arbejdsskadeforsikring og omkostninger til rekruttering og oplæring af medarbejdere efter arbejdsulykker)
- Statens omkostninger ved arbejdsulykker (Sygedagpenge, skattetab og sundhedsudgifter)

I anden del af projektet vil der endvidere blive lavet en analyse af omkostninger på bedriftsniveau med udgangspunkt i konkrete arbejdsulykker og beskrivelser af personlige konsekvenser af ulykkerne.

Baggrundsinformation

Baggrunden for notatet er Arbejdstilsynets syv notater fra marts 2017:

Arbejdsgivernes samlede omkostninger

1. [Arbejdsgivernes samlede omkostninger ved arbejdsulykker i 2011](#)
2. [Arbejdsgivernes lønomkostninger ved fravær efter arbejdsulykke med hændelsesdato i 2011](#)
3. [Arbejdsgivernes omkostninger til rekruttering og oplæring af medarbejdere efter arbejdsulykker](#)
4. [Arbejdsgivernes omkostninger til den obligatoriske arbejdsskadeforsikring respektive selvforsikring for de offentlige arbejdsgivere](#)

Statens samlede udgifter

5. [Statens samlede omkostninger ved arbejdsulykker med hændelsesdag i 2011. En sammenfatning af to notater om udgiftskomponenterne sygedagpenge, skattetaf og sundhedsudgifter](#)
6. [Statens omkostninger til sygedagpenge og skattetaf som følge af arbejdsulykker med hændelsesdag 2011 og over 30 dages fravær for den tilskadekomne](#)
7. [De sundhedsøkonomiske udgifter forbundet med arbejdsulykker med hændelsesdag i 2011](#)

Desuden indgår statistik fra Arbejdstilsynets hjemmeside:

- Anmeldte arbejdsulykker 2011-2016 fordelt på alvorlighed og registreringsår, Branchegruppe 18 Landbrug, skovbrug og fiskeri.
- Anmeldte arbejdsulykker 2011-2016 fordelt på skadetype og registreringsår, Branchegruppe 18 Landbrug, skovbrug og fiskeri.

Arbejdstilsynet har lavet beregningerne i ovennævnte notater ud fra antal anmeldte arbejdsulykker, alvorlighed og antal sygedage. Ligeledes er der taget højde for, at udgifterne er forskellige i forhold til branchegrupper.

Virksomhedernes omkostninger

En arbejdsulykke med fravær **op til 30 dage** koster i gennemsnit arbejdsgiveren **6.600 kr.** i lønudbetalinger under fraværet.

En arbejdsulykke med sygefravær **over 30 dage koster** i gennemsnit **58.400 kr. for arbejdsgivere** til løn under sygefravær og i udgifter til oplæring og rekruttering, viser udregninger fra Arbejdstilsynet. **Virksomhedernes samlede omkostninger** til arbejdsulykker med fravær over 30 dage er beregnet til **5,1 mia. kr.**

Statens samlede omkostninger til sygedagpenge, sundhedsudgifter og tabt skatteindtægt for ulykker anmeldte i 2011 er på **790 mio. kr.**

Arbejdsulykker i landbrug

Da Arbejdstilsynets analyse er lavet på baggrund af statistik over de arbejdsulykker der skete i 2011, giver det mening, at se på statistikken fra branchegruppe 18 Landbrug, skovbrug og fiskeri, for samme år. I figur 1, ses at der i 2011 skete i alt 790 ulykker. Af dem var 178 ulykker i kategorien 'Andre alvorlige ulykker', 411 i 'Andre ulykker'. Der var 7 dødsfald og 194 var i kategorien 'uoplyst'.

Af figur 1 fremgår det endvidere at arbejdsulykker og dødsfald har været stigende i perioden 2011-2016, hvor der i 2016 i alt blev anmeldt 926 arbejdsulykker og der skete 11 dødsfald.

I Arbejdstilsynets analyser er der taget højde for underanmeldelse af arbejdsulykker¹, og udgifterne er opregnet til 2016 priser.

I figur 2 ses anmeldte arbejdsulykker i perioden 2011-2016 fordelt på skadetype og registreringsår. Arbejdstilsynets interaktive tabeller giver ikke mulighed for at se antal sygedage pr. ulykke.

Anmeldte arbejdsulykker 2011 - 2016
fordelt på alvorlighed og registreringsår

Filtrering

Køn:

Køn

 Branchegruppe:

18 Landbrug, skovbrug og fiskeri

Aldersgruppe:

Aldersgruppe

Data

Antal ulykker	Registreringsår					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alvorlighed						
Uoplyst	194	197	227	250	245	246
1 Død	7	8	11	6	3	11
2 Andre alvorlige ulykker	178	199	181	173	194	206
3 Andre ulykker	411	411	427	409	412	463
I alt	790	815	846	838	854	926

tabel 1

Anmeldte arbejdsulykker 2011 - 2016
fordelt på skadetype og registreringsår

Filtrering

Køn:

Køn

 Branchegruppe:

18 Landbrug, skovbrug og fiskeri

Aldersgruppe:

Aldersgruppe

Data

Antal ulykker	Registreringsår					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Skadetype						
Uoplyst	194	197	227	250	245	246
01 Død	7	8	11	6	3	11
02 Amputation	8	16	16	17	13	17
03 Knoglebrud	161	175	161	154	167	182
04 Forstuvning mv.	250	250	270	227	263	309
05 Sårskade	117	108	112	124	108	117
06 Termisk skade	3	5	4	4	10	5
07 Bløddelsskade	30	43	23	26	22	26
08 Ætsning	4	3	4	3	5	1
09 Forgiftning	16	10	18	27	18	12
I alt	790	815	846	838	854	926

tabel 2

Landbrugets omkostninger ved fravær efter arbejdsulykke

Landbrugets samlede omkostninger er opgjort i Arbejdstilsynets notater, bortset fra produktionstab.

Ud fra anmeldte arbejdsulykker er der estimeret en branchespecifik pris pr. ulykke, dernæst udregnes branchegruppernes samlede omkostninger ved arbejdsulykker. Endeligt korrigeres omkostningerne for underrapportering af arbejdsulykker, sådan at der beregnes en sandsynlig total omkostning.

Nedenfor præsenteres data specifikt for arbejdsgiverne i landbrug. Data er gengivet fra notatet: 'Arbejdsgivernes samlede omkostninger ved arbejdsulykker i 2011'. De samlede omkostninger opgøres ud fra:

Arbejdsskadeforsikringspræmier og udbetalinger	Lønomkostninger ved fravær efter arbejdsulykker	Rekruttering og oplæring
--	---	--------------------------

Landbrugets arbejdsskadeforsikringspræmier

			Aggregerede omkostninger		
Branche AT10	Antal årsværk	Udbetalte erstatninger	Private	Selvforsikrede	Samlet
Landbrug	35.394	86 mio. kr.	149 mio. kr.	8 mio. kr.	156 mio. kr.

Tabel 3 – Oversigt over udbetalte erstatningsbeløb og arbejdsgivernes samlede omkostninger til arbejdsskadeforsikring.

Nettoomkostninger for arbejdsgiver efter sygedagpengerefusion

Tabellen viser omkostninger pr. ulykke fordelt på løn under sygefravær og udgifter til rekruttering og oplæring, når ulykken har resulteret i personafgang eller længerevarende sygefravær. Omkostningerne til løn under fravær ved arbejdsulykker i 2011 med fravær op til 30 dage er estimeret til gennemsnitligt 6.600 kr. Nettoomkostningerne til løn ved længerevarende sygefravær var 48.100 kr. pr. arbejdsulykke for arbejdsgiver.

Sammenlagt kostede en arbejdsulykke med fravær over 30 dage i 2011 i gennemsnit 58.400 kr. netto for arbejdsgivere (eksklusivt produktionstab). Der var stor branchevariation og laveste omkostninger pr. ulykke med over 30 dages fravær udgør 51 pct. af de højeste omkostninger pr. ulykke med over 30 dages fravær. Branchegrupperne Uddannelse og forskning og Kontor og kommunikation havde de højeste omkostninger med henholdsvis 84.400 kr. og 82.400 kr., mens branchegruppen **Landbrug havde de laveste omkostninger på 42.800.**

Branche AT10	Løn under fravær < eller = 30 dage	Løn under fravær > 30 dage	Rekruttering og oplæring	Netto omkostninger ved fravær > 30 dage
Landbrug	7.400	33.800	9.000	42.800

Tabel 4

Landbrugets samlede omkostninger i forhold til øvrige brancher

Særligt branchegrupperne Industri og forsyning (947 mio. kroner), og bygge og anlæg (745 mio. kroner) havde høje samlede omkostninger i forbindelse med arbejdsulykker. Disse to branchegrupper har både høje omkostninger til lønudbetaling, og høje præmiebetalinger til arbejdsskadeforsikringer. Branchegrupperne Sundhedsområdet (117 mio. kroner) og **landbrug** var de brancher med **laveste udgifter ved arbejdsulykker**. Nederst i tabel 5 ses omkostninger ved arbejdsulykker i 2011 korrigerede for underanmeldelse.

Branche AT10	Arbejdsskadeforsikringspræmier	Løn under fravær netto	Rekruttering og oplæring	Samlede omkostninger
Landbrug	156 mio. kroner	9 mio. kroner	1 mio. kroner	166 mio. kroner
Branche AT10	Arbejdsskadeforsikringspræmier	Nettoløn korrigeret for underanmeldelse	Rekruttering og oplæring korrigeret for underanmeldelse	Totalt korrigeret for underanmeldelse
Landbrug	156 mio. kroner	17 mio. kroner	3 mio. kroner	176 mio. kroner

Tabel 5

Omkostninger pr. årsværk

I tabel 6 ses omkostningerne pr. årsværk i branchegruppen landbrug. Bygge og anlæg og Transport er de brancher, der ligger med højest samlede omkostninger pr. årsværk med henholdsvis 6.244 kr. og 5.127 kr., mens det nu er Sundhedsområdet og Kontor og kommunikation, der lavest. Landbruget ligger 3. højest på omkostninger pr. årsværk ud af 10 brancher med omkostninger, som ses nedenfor. Begrundelsen for det er bl.a. høje forsikringspræmier fordelt på et 'mindre' antal ansatte i forhold til øvrige brancher.

Branche AT10	Arbejdsskadeforsikringspræmier	Løn under fravær netto	Rekruttering og oplæring	Samlede omkostninger
Landbrug	4.554 kr.	262 kr.	41 kr.	4.857 kr.

Tabel 6 – Omkostninger pr. årsværk i landbrugsbranchen

Statens samlede omkostninger ved arbejdsulykker

Nedenfor fremgår en summering af statens samlede omkostninger til sygedagpenge, sundhedsydelse og skattetab for arbejdsulykker med hændelsesdag i 2011, med landbrug som udgangspunkt.

Statens samlede omkostninger til sygedagpenge, sundhedsydelse og tabt skatteindtægt for ulykker anmeldte i 2011 er på 790 mio. kr. Heraf 391 mio. kr. til sygedagpenge, 355 mio. kr. til øgede sundhedsydelse og 44 mio. kr. i skattetab (alle tal i 2016 kroner).

Pr årsværk er omkostningerne højest i bygge og anlæg med 871 kr. pr. årsværk, **landbrug med 727 kr. pr. årsværk** og transport med 688 kr. pr. årsværk.

Nedenfor ses fordelingen i forhold til øvrige brancher (2016 kr.).

	SGDP & skattetab	Sundhedsydelse	Samlet
Landbrug	325	402	727
Industri og forsyning	211	178	389
Bygge og anlæg	508	364	871
Detail og service	166	123	289
Transport	385	302	688
Kontor og kommunikation	48	153	201
Socialområdet	251	159	410
Sundhedsområdet	114	114	228
Uddannelse og forskning	87	113	200
Anden offentlig service	164	192	354

Anm: afrundet til heltal.

Tabel 7 – Statens samlede omkostninger til sygedagpenge, skattetab og sundhedsydelse for arbejdsulykker pr årsværk i 10 branchegrupper (2016 kr.)

Statens samlede omkostninger for arbejdsulykker i landbruget

Beløbene er angivet i mio. 2016 kr.

	Sygedag-pengerefu-sion*	Sygedag-penge Direkte*	Skattetab*	AM bidrag*	Sundheds-ydelse^	Samlet
Landbrug	4,4 mio. kr.	5,3 mio. kr.	0,8 mio. kr.	0,6 mio.kr.	13,7 mio. kr.	24,8 mio. kr.

Tabel 8

*Beregnet på ulykker med over 30 dages fravær

^Omkostninger til sundhedsydelse er beregnet som merforbrug det efterfølgende år for samtlige tilskadedkomne med anmeldte ulykker.

Statens sundhedsøkonomiske udgifter i landbruget

Af tabellen fremgår sundhedsudgifter opdelt efter faktorer relateret til arbejdsulykken. Det ses øverst at landbrug ligger højest når det angår årlige sundhedsudgifter kr. per person efter anmeldt ulykke. Ligeledes fremgår sundhedsudgifterne i forbindelse med ulykker med dødelig udgang. I 2011 skete der i landbrug 7 ulykker med dødelig udgang. Sundhedsudgifterne for hver ulykke er 98.173 (se tabellen for mere info).

	Antal	Årlige sundhedsudgifter kr. per person efter anmeldt ulykke
Ingen ulykke (reference)	127.817	9.766 (9.570-9.962)¹²
Med anmeldt arbejdsulykke		
Branche		
Landbrug	513	26.305 (20.806-31.805)
Industri og forsyning	4.551	16.637 (15.360-17.915)
Bygge og anlæg	3.001	18.935 (17.093-20.777)
Detail og service	4.227	18.234 (16.784-19.665)
Transport	2.014	18.302 (16.084-20.521)
Kontor og kommunikation	1.712	21.931 (19.110-24.752)
Socialområdet	5.773	17.079 (16.077-18.081)
Sundhedsområdet	1.398	19.091 (16.989-21.194)
Uddannelse og forsikning	1.765	19.699 (17.417-21.980)
Andre offentlig service	1.423	18.850 (16.138-21.021)
Uoplyst	1	1.331 (-,-)
Sygedagpengeperiode		
Ingen sygedagpenge	20.269	14.115 (13.613-14.618)
Under 30 dages varighed	1.890	17.621 (15.532-19.709)
Over 30 dages varighed	4.219	38.970 (36.655-41.286)
Skadestørrelse		
Død	13	98.173 (-37.198-233.545)
Andre alvorlige ulykker	3.415	32.170 (29.986-34.353)
Andre ulykker	22.950	16.241 (15.687-16.796)
Skadens følger		
Uarbejdsdygtighed uoplyst	1.050	22.352 (19.009-26.696)
Uarbejdsdygtighed 1-3 dage	9.035	11.758 (11.139-12.377)
Uarbejdsdygtighed 4 - 6 dage	4.227	12.177 (11.370-12.984)
Uarbejdsdygtighed 7 - 13 dage	4.225	14.233 (13.174-15.293)
Uarbejdsdygtighed 14 - 20 dage	2.304	18.986 (17.304-20.667)
Uarbejdsdygtighed mindst 21 dage	1.304	21.145 (18.282-24.008)
Uarbejdsdygtighed mindst én måned	3.235	33.707 (31.449-35.964)
Uarbejdsdygtighed mindst tre måneder	700	50.773 (45.400-56.146)
Permanente uarbejdsdygtighed	285	88.591 (67.758-109.423)
Ulykker med dødelig udgang	13	98.173 (-37.198-233.545)
Skadetype		
Død	13	98.173 (-37.198-233.545) ¹³
Amputation	92	34.303 (19.302-49.304)
Knoglebrud	2.767	34.866 (32.385-37.346)
Forstuvning mv.	10.938	15.981 (15.299-16.664)
Sårskade	3.535	12.890 (11.784-13.996)
Termisk skade	329	14.822 (11.507-18.137)
Bløddelseskade	1.417	12.552 (10.363-14.741)
Ætning	62	12.432 (6.223-18.641)
Forgiftning	217	27.309 (19.493-35.124)
Andet, uoplyst	7.008	19.011 (17.713-20.309)

* Beregninger baseret på data fra Landspatientregistret og Registeret over sygesikringsydelser koblet med Ulykkesregistret og E-indkomstregistret

¹² Disse beregninger er gennemsnitsberegninger af alle inkluderede sundhedsudgifter opdelt på de forskellige kategorier.

¹³ Tallet i parentes er udtryk for et 95 pct. sikkerhedsinterval. Værdien 9.766 (9.570-9.962) skal læses som: Sundhedsforbruget pr. person uden en anmeldt arbejdsulykke i 2011 er estimeret til at være 9.766 kr. og at dette estimat med 95 pct. sandsynlighed ligger indenfor intervallet 9.570-9.962 kr. Jo større interval den næste ulykke beregning. Negative værdier opstår når usikkerheden er meget stor.

¹⁴ Hvis spredningen overstiger gennemsnittet kan den næste værdi i konfidensintervallet blive negativt

OBS I tabel 4 ses at landbruget havde de laveste nettoomkostninger efter sygedagpengerefusion, hvorimod ovenstående tabel viser at ulykkerne i landbruget er de dyreste i forhold til sundhedsudgifter pr. person.

ⁱ Korrektion for underanmeldelsen af arbejdsulykker er beregnet med brug af særligt indsamlede data i Arbejdskraftundersøgelsen fra 2013. Ved at sammenholde respondenterne oplysninger i AKU telefoninterview om en arbejdsulykke med ATs registeroplysninger kan underanmeldelsen estimeres med god validitet til at ligge omkring 46 pct. med et sikkerhedsinterval på 39-52 pct. af det totale antal arbejdsulykker i 2011 (ATs beregning6). Da beregningen af underanmeldelsen er baseret på en på en stikprøve, er der en statistisk usikkerhed på opregningsfaktoren